

Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstības iespējas

VARAM, Vides aizsardzības departaments
23.04.2015.

Plānošana

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-
2020.gadam:

- **Stratēģija apglabājamo bioloģiski noārdāmo atkritumu apjomu samazināšanai**
- **Atkritumu rašanās novēršanas valsts programma**

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-
2020.gadam tika apstiprināts MK 2013.gada
21.martā.

Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība 2013.-2020.gadā (1)

Īpaša uzmanība plāna (2013.-2020.gadam) periodā šādiem aspektiem:

- sadzīves atkritumu **dalītās savākšanas** sistēmas attīstība
- apglabājamā **bioloģiski noārdāmo atkritumu** daudzuma samazināšana
- **atkritumu apglabāšanas samazināšana**

Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība 2013.-2020.gadā (2)

Atkritumu dalītā vākšana:

- **Palielināt** sadzīves atkritumu **dalītās savākšanas** pakalpojumu pieejamību, paredzot dažādas atkritumu savākšanas sistēmas (konteineri, dažādas maisu sistēmas)
- **Sabiedrības informēšanas un izglītošanas** kampaņas par atkritumu dalīto vākšanu
- Noteikt normatīvajos aktos **administratīvos sodus par to, ka netiek šķiroti atkritumi**, kā arī noteikt precīzāku atbildību par dalītas atkritumu savākšanas pakalpojuma pieejamības iedzīvotājiem nodrošināšanu
- **Informēt mājsaimniecības un citas interešu grupas** par atkritumu dalītās vākšanas vietu izvietojumu un iespējām nodot atkritumus šajās savākšanas vietās

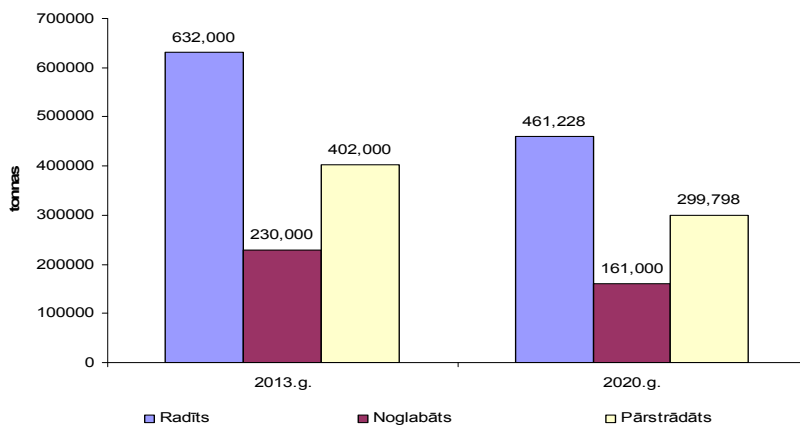
Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība 2013.-2020.gadā (3)

Atkritumu apglabāšana

Līdz 2020.gada 16.jūlijam jāsamazina apglabājamo bioloģiski noārdāmo atkritumu daudzums **līdz 35 %** no 1995.gadā apglabātā bioloģiski noārdāmo atkritumu daudzuma

- Normatīvajos aktos **noteikt pilnīgu aizliegumu** apglabāt bioloģiski noārdāmos atkritumus poligonos;
- **Pakāpeniski palielināt DRN likmes** par atkritumu apglabāšanu poligonos

Stratēģija apglabājamo bioloģiski noārdāmo atkritumu apjomu samazināšanai (1)

Prognozētais bioloģiski noārdāmo sadzīves atkritumu daudzums 2013.-2020.gadam, tonnas
Datu avots: Pētījuma „Degradējamā organiskā oglekļa daļas noteikšana apglabātos atkritumos”,
2011.g. dati

Atkritumu klase	Sadedzināšana	Pārvēršana gāzē (gāzifikācija)	Pirolyze	Centrālā kompostēšana liela apjoma samazināšanai	Kompostēšana	Anaerobā pārstrāde	Materiālu pārstrāde (materiālu reģenerācija)	Otrreizēja izmantošana	Šķirošana ar rokām vai mehāniska
Jauktie (nešķīrotie atkritumi)	x			x		x			x
Atkritumi kā enerģijas avots	x	x	x						
Pārtikas atkritumi					x	x	x		
Dārza atkritumi					x	x			
Papīrs	x	x	x		x	x	x		
Tekstīlattikumi	x	x	x				x	x	
Koksne	x	x	x				x	x	

Stratēģija apglabājamo bioloģiski noārdāmo atkritumu apjomu samazināšanai (3)

- Bioloģiski noārdāmos atkritumus var pārvērst: **elektroenerģijā, siltumā vai transporta degvielā**, tādējādi ierobežojot fosilās degvielas izmantošanu un palielinot piegādes drošību.
Plāna īstenošanas laikā ir **jāizvērtē pieejamās bioloģiski noārdāmo atkritumu apsaimniekošanas tehnoloģijas un iespējas** un **jānosaka** galvenās atbalstāmās rīcības šajā virzienā.
- Latvijas uzdevums ir **aktīvi piedalīties** fermentācijas atlieku/komposta kvalitātes kritēriju definēšanā ES līmenī. Eiropas Komisija izskata iespēju, izmantojot Direktīvu par notekūdeņu dūņām, ierosināt standartu minimumu komposta un hidrolizāta izmantošanai lauksaimniecībā.

Biedrība „Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija”

“Izvērtējums par Latvijas apstākļos piemērojamas bioloģiski noārdāmu atkritumu pārstrādes metodes apglabājamo bioloģiski noārdāmo atkritumu apjomu samazināšanai”

Atkritumu rašanās novēršanas programma (1)

Mērki:

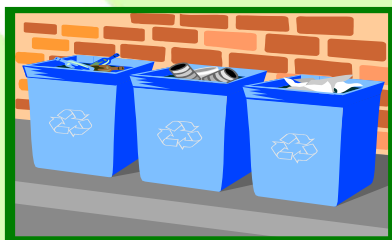
- **saraut saikni** starp ekonomikas izaugsmi un atkritumu radīšanu saistīto ietekmi uz vidi;
  - **samazināt radīto atkritumu apjomu**, veicinot produktu atkārtotu izmantošanu vai ilgāku izmantošanu;
  - **samazināt** materiālu un produktu ražošanā **izmantoto** kaitīgo vielu **daudzumus**.
- **Atkritumu rašanās novēršanas pasākumi ir jāveic jau tad**, kad produkta (preces) **ražotājs** izlemj par to, kā konkrētais produkts tiks ražots, cik un kādi materiāli tiks izmantoti produkta ražošanā, u.tml. Arī **patērētāju uzvedība un paradumi** ir jāņem vērā, izstrādājot un ieviešot atkritumu rašanās novēršanas programmā ietvertos pasākumus.

Atkritumu rašanās novēršanas programma (2)

- **Ietekmes uz vidi novērtējums** (alternatīvu izvēle);
- **Labākie pieejamie tehniskie paņēmieni**, kas nodrošina iespējami mazāku atkritumu rašanos;
- **Balvas** par inovatīviem produktiem, videi draudzīgu iepakojumu (materiālietelpība);
- **Vides pārvaldības un audita** sistēmas;
- **Ekomarķējums**;
- **Ekonomiskie instrumenti**;
- **Zaļais iepirkums**

Izglītošanas un informēšanas jautājums

Atkritumu apsaimniekošanas likums

Atkritumu apsaimniekošanas likums

Bioloģiskie atkritumi –

bioloģiski noārdāmi dārzu vai parku atkritumi, mājsaimniecību, restorānu, sabiedriskās ēdināšanas iestāžu un mazumtirdzniecības telpu pārtikas un virtuves atkritumi
citi tiem pielīdzināmi pārtikas ražošanas atkritumi.

bioloģiskie atkritumi — bioloģiski noārdāmi dārzu vai parku atkritumi, mājsaimniecību, restorānu, sabiedriskās ēdināšanas iestāžu un mazumtirdzniecības telpu pārtikas un virtuves atkritumi *un citi tiem pielīdzināmi pārtikas ražošanas atkritumi.*

- Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā un reģionālajos plānos paredz **pasākumus, kas veicina no bioloģiskajiem atkritumiem ražotu videi nekaitīgu materiālu izmantošanu**, bioloģisko atkritumu atsevišķu savākšanu to reģenerācijai, kompostēšanai un pārstrādei, kā arī pasākumus bioloģisko atkritumu apstrādei.
- Bioloģiskos atkritumus **kompostē** sadzīves atkritumu poligonos vai vietās, kuras speciāli ierīkotas bioloģisko atkritumu kompostēšanai.

Seminārs „Zaļo atkritumu apsaimniekošana – nepieciešamība, iespējas un izaicinājumi”

2015. gada 23. aprīlī, Ķekavas kultūras namā

Organizē biedrība „Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija” sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību.
Projekts „Kompostētāju klubs - bioatkritumu kompostēšanas popularizēšanas kampaņa”, reģ. nr. 1-08/508/2014,
kas tiek realizēts ar Latvijas vides aizsardzības fonda līdzfinansējumu.

Pārtikas atkritumu daudzums ES dalībvalstīs

	Manufacturing	Households	Other sectors	Total
EU27	34 755 711	37 701 781	16 820 000	89 277 472
Austria	570 544	784 570	502 000	1 858 000
Belgium	2 311 847	934 760	945 000	4 192 000
Bulgaria	358 687	288 315	27 000	674 000
Cyprus	186 917	47 819	21 000	256 000
Czech Republic	361 813	254 124	113 000	729 000
Denmark	101 646	494 914	45 000	642 000
Estonia	237 257	82 236	36 000	355 000
Finland	590 442	214 796	208 000	1 013 000
France	626 000	6 322 944	2 129 000	9 078 000
Germany	1 848 881	7 676 471	862 000	10 387 000
Greece	73 081	412 758	2 000	488 000
Hungary	1 157 419	394 952	306 000	1 858 000
Ireland	465 945	292 326	293 000	1 051 000
Italy	5 662 838	2 706 793	408 000	8 778 000
Latvia	125 635	78 983	11 000	216 000
Lithuania	222 205	111 160	248 000	581 000
Luxembourg	2 665	62 538	31 000	97 000
Malta	271	22 115	3 000	25 000
Netherlands	6 412 330	1 837 599	1 206 000	9 456 000
Poland	6 566 060	2 049 844	356 000	8 972 000
Portugal	632 395	385 063	374 000	1 391 000
Romania	487 751	696 794	1 089 000	2 274 000
Slovakia	347 773	135 854	105 000	589 000
Slovenia	42 072	72 481	65 000	179 000
Spain	2 170 910	2 136 551	3 388 000	7 696 000
Sweden	601 327	905 000	547 000	2 053 000
United Kingdom	2 591 000	8 300 000	3 500 000	14 391 000

REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

www.varam.gov.lv

Izaicinājumi un turpmākais darbs

- Ražotāju atbildības paplašināšana
- Finanšu instrumentu izmantošana
- Sabiedrības izglītošana un informēšana

VIDES AIZSARDZĪBAS UN
REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

www.varam.gov.lv

DABA EKSISTĒ PATI PAR SEVI NEVIS CILVĒKA DĒĻ

Lieto planētas dabas resursus apdomīgi!

Mēs patērējam pārāk daudz resursu, radām atkritumu kalnus un izraisām, iespējams, neatgriezenisku kaitējumu videi un klimatam. Planēta nevar bezgalīgi paciest aizvien nevērīgāku un nevērīgāku attieksmi no cilvēku puses.

**Ja pieņemam, ka pastāv mūžība, tad arī
atkritumi kā substance ir mūžīga**

**Atkritumi ne tikai var būt, bet arī ir vērtīgs
izejmateriāls !**

Seminārs „Zaļo atkritumu apsaimniekošana – nepieciešamība, iespējas un izaicinājumi”

2015. gada 23. aprīlī, Ķekavas kultūras namā

Organizē biedrība „Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija” sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību.
Projekts „Kompostētāju klubs - bioatkritumu kompostēšanas popularizēšanas kampaņa”, reģ. nr. 1-08/508/2014,
kas tiek realizēts ar Latvijas vides aizsardzības fonda līdzfinansējumu.

Paldies par uzmanību!

 VIDES AIZSARDZĪBAS UN
REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

www.varam.gov.lv